

Ruling moghti mill-Ispeaker Anġlu Farrugia fis-Seduta 92 tat-12 ta' Marzu 2018 dwar punt imqajjem mill-Onor. David Agius fir-rigward ta' rimarki mgħoddija mill-Ministru Ian Borg fir-rigward tat-trasport pubbliku b'xejn

Fis-Seduta Nru 91 tas-7 ta' Marzu 2018, l-Onor. David Agius talab lis-Sedja:

“ONOR. DAVID AGIUS: Sur President. Ilbieraħ il-Ministru Ian Borg qal li l-Kap tal-Oppożizzjoni qal ċertu kliem li meta jien erġajt smajt dak li qal il-Kap tal-Oppożizzjoni, sibt li ma qalux. Smajna l-*YouTube recording* għal darba darbtejn, u sibna li l-Kap tal-Oppożizzjoni ma qalx il-kliem li l-Ministru qal li kien intqal. Fil-mument meta ġie mistoqsi minn deputat ta' din il-Kamra, u komplejna bil-frejjeġ u xi froġa oħra li kellha ssir, qal li l-Kap tal-Oppożizzjoni kien qal li għandha ssir xi haġa meta fil-pajjiż diġà qed issir. Fil-fatt mhux hekk. Nixtiequ li jew il-Ministru jirtira l-kliem li qal, inkella jien se nispejgali x'kien dak li ntqal.

Illum, tfal bħalma huma tiegħi, ta' 13, 14 jew 15-il sena, iħallsu talli jużaw it-trasport pubbliku. Il-ħsieb tal-Kap tal-Oppożizzjoni kien li wiehed, għandu kemm għandu età, sa 18 jew 21 sena – u qatt ma semma 16 – ... Din hija differenti mill-iskema li għandu l-Gvern illum u għandha tidhol biex inhegġu liż-żgħażaġh u lit-tfal tagħna jużaw it-trasport pubbliku. Dan huwa differenti minn dak li qal il-Ministru! Għalhekk nitolbu li jew jirtiraha, jew inkella s-Sedja tagħti *ruling* rigward dak li qed ngħid jien.”

Hawnhekk is-Sedja talbet lill-Onor. Ian Borg jekk huwiex f'pożizzjoni li jagħmel xi forma ta' stqarrija u l-Ministru Ian Borg minnufih wieġeb hekk:

“ONOR. IAN BORG: M'għandix x'niċċara. Aħna fil-programm elettorali wegħedna li se nagħmluha għall-istudenti kollha. Sadanittant mill-1 ta' Jannar bdejna miżura oħra, li jibbenefikaw minnha dawk li għandhom bejn l-età ta' 16-il sena u 21 sena, wara li s-sena l-oħra ħadmet b'mod fenomenali għal 5,000 student – mhux studenti biss f'dak il-każ – li għalqu 18-il sena. Iva, jien deherli li l-Kap tal-Oppożizzjoni huwa maqtuġh mir-realtà u lanqas kien kompetenti li jwieġeb mistoqsija bażika, għaliex meta mar għall-proposti li fil-fehma tiegħu jsovvu l-isfidi li għandna fit-trasport, issuggerixxa miżura li diġà implimentajna.”

Imbagħad kompli d-dibattitu fuq dan il-punt u fl-aħħar is-Sedja talbet lill-Onor. David Agius biex jispjega eżatt x'*ruling* qed jitlob u hawnhekk l-Onor. David Agius qal hekk:

“ONOR. DAVID AGIUS: Fuq il-fatt li dak li qal il-Ministru huwa skorrett, għax ma kkwotax lill-Kap tal-Oppożizzjoni tajjeb, u allura żgħwida lil din il-Kamra b'dak li qal.”

Hawnhekk is-Sedja qalet lill-Onor. David Agius li se tidhol fil-każ.

Is-Sedja rat li fis-Seduta Nru 90 tas-6 ta' Marzu 2018, waqt il-Ħin tal-Mistoqsijiet Parlamentari l-Ministru Ian Borg testwalment kien qal hekk:

“ONOR. IAN BORG: Il-Kap tal-Oppożizzjoni għamel żball bażiku meta fi programm televiżiv qal li waħda mill-proposti li kieku hu jagħmel tkun biex jagħti *public transport* bla ħlas liż-żgħażaġh ta' bejn is-16 u l-21 sena meta din dahlet fis-seħħ fl-1 ta' Jannar li għadda. Illum il-ġurnata għandek 28,000 żaġhżuġh u żaġhżuġha li qegħdin jibbenefikaw minn dik l-iskema u dik turi kemm il-Kap tal-Oppożizzjoni, forsi anke

għaliex għandu prijoritajiet oħrajn fi ħdan il-partit tiegħu, jinsab litteralment maqtugħ mir-realtà.”

Imbagħad kien hemm mistoqsija supplimentari mill-Onor. Hermann Schiavone fejn talab lill-Ministru hekk:

“ONOR. HERMANN SCHIAVONE: Ministru, nahseb li qed tiżgwidha lill-Kamra meta tgħid li l-Kap tal-Oppożizzjoni semma l-etajiet ta’ bejn is-16 u l-21 sena. Nahseb li għandek tkun informat.”

Hawnhekk il-Ministru Ian Borg irrisponda:

“ONOR. IAN BORG: Onor. Schiavone, aktar tard intellgħu fil-paġna, nitteggjak u tisma’ jekk semmiex l-etajiet jew le. Li hu żgur hu li waħda mill-proposti tiegħi biex jindirizza l-isfidi fit-trasport hi li jintroduci skema li dahħalna fl-1 ta’ Jannar u t-28,000 żaġżuġ u żaġżuġha qegħdin jibbenefikaw minn din il-miżura. L-Oppożizzjoni maqtugħha mill-poplu għax medhija fl-inkwiet tagħha.”

Is-Sedja, fid-dawl ta’ dan li gie mitlub, tibda billi tagħmilha ċara illi *to mislead the House* jrid ikun hemm referenza għal dak li ntqal fil-Kamra u dak li jkun għall-konsum tal-Kamra. Is-Sedja tissottolinea illi sas-Seduta tas-6 ta’ Marzu 2018, ma kellha l-ebda informazzjoni dwar x’qal il-Kap tal-Oppożizzjoni barra mill-Kamra. Fil-fatt din l-informazzjoni ngħatat fis-seduta tas-7 ta’ Marzu 2018, fejn testwalment l-Onor. David Agius irrefera u ta spjegazzjoni dwar x’qal il-Kap tal-Oppożizzjoni, l-Onor. Adrian Delia, fuq programm televiżiv ‘Skjetti’ li jidher li xxandar fil-5 ta’ Marzu 2018 fuq l-istazzjon tal-PBS. Is-Sedja rat u semgħet l-estratt minn dan il-programm ‘Skjetti’ kif riprodott fuq is-sit tal-*One News* tal-5 ta’ Marzu 2018 liema estratt gie mgħoddi lis-Sedja mill-istess Onor David Agius.

F’dan il-programm l-Onor. Adrian Delia testwalment qal hekk:

“ONOR. ADRIAN DELIA: Haġa oħra li qed iddejjaq lin-nies qatigħ hija t-traffiku, it-trasport. Hemm elf oġġett x’tista’ tagħmel. Ilni ngħid li rridu nippjanaw fit-tul però waħda mill-eħfef affarijiet li tista’ tagħmel u li tista’ ssir mingħajr wisq dewmien hija li tagħmel trasport b’xejn sa ċerta età; 18-il sena, 21 sena, halli b’hekk inti tkun qed thegġeg ...”

Imbagħad il-prezentatur ta’ ‘Skjetti’ qal hekk:

“PREŻENTATUR: Għat-trasport pubbliku qed tgħid.”

Hawnhekk l-Onor. Adrian Delia rrisponda:

“ONOR. ADRIAN DELIA: Għat-trasport pubbliku. Interessanti mbagħad għax hemm miżuri oħrajn li m’għandhomx x’jaqsmu biss mat-trasport pubbliku u f’ċerti pajjiżi huma esperimentali, imma dik forsi niġu għaliha aktar tard. Imma li jkun hemm trasport pubbliku b’xejn għal ċerti etajiet, sa 18-il sena, sa 21 sena, tkun qed thegġeg liż-żgħażaġ tagħna li jagħmlu użu mill-mezzi tat-trasport.”

Hawnhekk is-Sedja tista’ tikkonstata minnufih li l-Ministru Ian Borg kien qiegħed jinterpreta dak li qal il-Kap tal-Oppożizzjoni bħala li kien qiegħed jirreferi għal żgħażaġ ta’ bejn is-16 u

l-21 sena u allura ma kienx qed jiinterpreta dak li ntqal b'mod preċiż għaliex il-Kap tal-Oppożizzjoni qal, "sa ċerta etajiet", jiġifieri mingħajr ebda bidu tal-età imma żgur sa 18 jew sa 21 sena.

Min-naħa l-oħra filwaqt li kif indika l-Onor. David Agius, il-Kap tal-Oppożizzjoni fil-proposta tiegħu kien qed jinkludi wkoll żgħażaġh oħrajn fosthom dawk li għandhom 13-il sena, 14-il sena u 15-il sena, il-Kap tal-Oppożizzjoni ma qalx li dawk iż-żgħażaġh ta' bejn is-16 u l-21 sena, li huwa kien qed jinkludi fil-proposta tiegħu, effettivament diġà kellhom dritt għal trasport b'xejn.

Is-Sedja hawnhekk allura tara li ċertament m'għandna l-ebda każ ta' *misleading of the House* għaliex biex fil-fatt ikun hemm *misleading* irid ikun hemm ukoll il-ħsieb u l-intenzjoni li wieħed iqarraq. Dan kif jingħad ukoll fl-24 Edizzjoni tal-*Erskine May*, preċiżament fil-paġna 254:

"The Commons may treat the making of a deliberately misleading statement as a contempt. ..."

Dan ikompli jgħid ukoll li:

"In 2006 the Committee on Standards and Privileges concluded that a Minister who had inadvertently given a factual inaccurate answer in oral evidence to a select committee had not committed a contempt, ..."

Dan qed jingħad peress li hawnhekk għandna kwestjoni ta' interpretazzjoni u rimarki politiċi fejn bis-saħħa tal-istess Ordnijiet Permanenti, il-Membri tal-Kamra għandhom l-opportunitajiet meħtieġa biex fil-libertà u bil-protezzjoni kollha li jagħtuhom l-istess Ordnijiet, jikkumentaw, jikkrtikaw u jikkontradixxu lil xulxin fi spirtu ta' dibattitu ħaj, attwali u ċivili. Kif diġà ngħad mit-traskrizzjoni li rrefera għaliha l-Onor David Agius jidher li l-Kap tal-Oppożizzjoni, l-Onor. Adrian Delia, kien qiegħed jinkludi kemm żgħażaġh ta' bejn is-16 u l-21 sena, li fil-fatt diġà kellhom trasport pubbliku b'xejn, kif ukoll dawk ta' inqas minn 16-il sena. F'dan il-kuntest is-Sedja tara li r-rimarka tal-Ministru Ian Borg tista' faċilment taqa' fl-ambitu ta' kumment politiku u li bl-ebda mod ma hemm intenzjoni ta' *misleading of the House*.

Għaldaqstant is-Sedja, filwaqt li qiegħda tagħraf li r-referenza magħmula mill-Onor. Ian Borg ma kenitx wahda preċiża, ma tarax li għandha għalfejn tiegħu aktar passi għaliex dan ir-*ruling* li qiegħda tagħti s-Sedja għandu jkun suffiċjenti bħala rimedju fih innifsu.

Ir-*ruling* huwa deċiż.